

Apie viešnągę kitoje planetos pusėje

Edita Jareckaitė Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje dirba projektinės veiklos vyriausiąją vadybininke. *Aidos GARASTAITĖS nuotr.*

Biblioteka - tai ne vien knygos ir paslaugos, bet ir žmonės, įvairių sričių specialistai, kiekvieną dieną triūsiantys, kad knyga surastų kelią pas skaitytoją. Tam, kad bibliotekininkų bendruomenė nuolat tobulėtų ir augintų savo bibliotekas, turime ne tik Lietuvos bibliotekininkų

draugiją, bet ir Tarptautinę bibliotekų asociacijų ir institucijų federaciją (IFLA). Ji kasmet rengia IFLA prezidento susitikimą su pasaulio bibliotekų lyderiais. Tai - tarsi idėjų generatorius, galimybė diskutuoti, dalintis savo idėjomis, įžvalgomis su plataus profilio ekspertais iš visų žemynų.

Apie viešnągę kitoje planetos pusėje

Kristina BALČIŪNAITIENĖ

(Atkelta iš 1 p.)

Spalio pradžioje Brisbane mieste, Queensland valstijoje, Australijoje, vyko naujo formato renginys – IFLA informacinės ateities viršūnių susitikimas „Stiprūs kartu“. Susitikime dalyvavo beveik aštuoni šimtai delegatų iš septyniadesimties pasaulio šalių. Pranešimus skaitė lektorai iš įvairių organizacijų ir devyniolikos valstybių – mokslininkai, universitetų atstovai, bibliotekininkai. Džiugu, jog Australijoje skambėjo Lietuvos ir Pasvalio vardas. Gerosios patirties ir idėjų pristatymo forume „Uždegnatys pokalbiai“ buvo atrinkta keturiasdešimt specialistų iš 19 pasaulio šalių. Lietuvai atstovavo Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektinės veiklos vyriausioji vadybininkė Edita Jareckaitė. Galimybę dalyvauti konferencijoje suteikė Lietuvos bibliotekininkų draugija ir Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

– *Edita, papasakok apie viską nuo pradžių. Kokie keliai tave nuvedė į Australiją?*

– Esu biržietė, Pasvalio bibliotekoje su projektais dirbu dar tik trečius metus, tačiau šis darbas labai mane įtraukė. Bibliotekininkystė dažnam iš mūsų tapusi ne tik darbu, bet ir gyvenimo būdu. Norisi susipažinti ir bendrauti su kolegomis iš kitų Lietuvos ir užsienio bibliotekų, dalintis patirtimis. Domiuosi galimybėmis dalyvauti tarptautinėse konferencijose. Sugrįžusi iš tokių susitikimų galiu drąsiai teigti, jog užsienio ir mūsų šalies bibliotekininkų bendruomenių veiklos yra labai

Jaukūs „pūkuotukai“ – koalos.

panašios.

Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija šiemet nusprendė visų žemynų bibliotekininkų susitikimą organizuoti Australijoje. Kiekvienais metais jis vyksta vis kitoje šalyje. Šių metų pavasarį federacija paskelbė konkursą į atranką „Uždegnatys pokalbiai“, jis skirtas gerosios patirties sklaidai ir inovatyvių idėjų pristatymui.

Mūsų biblioteka kaip tik buvo pradėjusi vykdyti Tarpreigioninį Interreg projektą su Latvija, kurio metu bus kuriamos naujos sensorinės paslaugos ir įsigyjamas bibliobusas. Įgyvendindami šį projektą mes sugalvojome labai įdomių veiklų,

todėl kilo mintis apie tai parašyti „Uždegnatys pokalbių“ konkursui. Taigi, iš visos Lietuvos buvau atrinkta vienintelė, iš Europos dalyvavo tik keli kolegos, jie atvyko iš Serbijos, Suomijos ir Belgijos.

– *Apie ką Australijoje kalbėjai kolegomis iš viso pasaulio?*

– Skaitydama pranešimą „Mobilioji biblioteka: pasiekti ir apjungti“, konferencijos dalyviams pristaciau Lietuvos bibliotekų mobiliųjų paslaugų patirtis ir naują mobiliosios bibliotekos modelį, kuris greitai bus pradėtas įgyvendinti mūsų rajone. Vadinamoji biblioteka ant ratų – bibliobusas – pasiekia mažiau galimybių turinčius, atokesnėse rajono vietovėse gyvenančius žmones, socialinių įgūdžių stokojančių šeimų vaikus, senjorus, neįgaliuosius. Norisi žmonėms pasiūlyti kuo daugiau galimybių bei mažinti jų socialinę atskirtį. Naujasis bibliobusas su įrengta modernia sensorine skaitykla rajono skaitytojams į atokiausius kaimus gabens ne tik knygas, bet ir kvies į neformalaus švietimo, medijų ir informacinio raštingumo, karjeros planavimo užsiėmimus. Mobiliosios bibliotekos užsienyje yra populiarios, man pavyko klausytojus nustebinti mūsų sugalvotomis būsimomis paslaugomis. Šia tema aktyviai domėjosi net ir patys australai.

– *Kaip atrodo Australijos bibliotekos?*

– Sužavėjo didžiulis, erdvus Brisbane miesto bibliotekos pastatas stiklinėmis sienomis, lankytojų patogumui kaip prekybos centruose įrengti eskalatoriai. Daug atvirų erdvių – be jokių langų ar durų, atviros laiptinės, lipi laiptais ir jauti vėjo dvelksmą... Mums, šiaurės kraštų gyventojams tai visiškai egzotika. Australijos klimatas leidžia mėgautis šiltu oru visus metus. Būdamas bibliotekoje gali jaustis tarsi išėjęs į gamtą, prisėdęs terasoje su knyga rankose, klausytis paukščių čiulbėjimo ir mėgautis supančia natūralia žaluma. Dauguma baldų ant ratukų, lankytojai gali juos pasistatyti

Brisbane – daugiausiai dangoraižių visoje Australijoje turintis miestas. Po aštuonerių metų čia vyks olimpinės žaidynės.

Brisbane biblioteka gali pasigirti ir eskalatoriais.

ten, kur tą dieną norisi. Bibliotekos pritaikytos ne tik knygoms skaityti, kai kuriose galima surasti visą informaciją apie savivaldybės teikiamas paslaugas ir netgi viešojo transporto tvarkaraščius.

Australai bibliotekose veikia tą patį, ką ir lietuviai, tačiau knygos ir skaitymas čia išlieka didžiausiu prioritetu. Jie labai daug dėmesio skiria įvairioms skaitymo iniciatyvoms, akcentuodami, kad šis pomėgis praturtina žmogaus gyvenimą ir praplečia akiratį. Australijos jaunimas gauna labai daug skaitymo rekomendacijų iš socialinių tinklų. „TikTok“ programėlėje australai mielai renkasi „BookTok“ bendruomenę, kurioje daug dėmesio skiriama knygoms. Tai iš tiesų labai žavų ir skatina skaityti. Grįžusi į Lietuvą, pasmalsavau, kas yra toje platformoje, ir suradau begales knygų rekomendacijų. Jeigu kažką domina, pavyzdžiui, fantastika, programėlė pasiūlys populiariausias šios srities knygas. Jaunimas tiesiog dega skaitymo malonumu, vieni su kitais keičiasi patarimais, diskutuoja.

– *Keliavai viena aplink pasaulį į tokį tolimą žemyną, kaip tau pavyko jį pasiekti?*

– Kelionę į Australiją galiu apibūdinti fiziniu ir psichologiniu iššūkiu, lėktuvuose teko praleisti visą parą. Iš Vilniaus skridau į Varšuvą, tada į Tokiją ir galiausiai jau į Australiją.

Milžiniškame Japonijos oro uoste iš vieno terminalo į kitą oro uosto autobusas vežė apie dvidešimt minučių. Susigaudyti jungiamuosiuose skrydžiuose padeda iš anksto išsinagrinėti terminalų planai ir patikrų reikalavimai. Šiuo atveju man pagelbėjo ir paslaugi oro uosto darbuotoja. Tokioms kelionėms

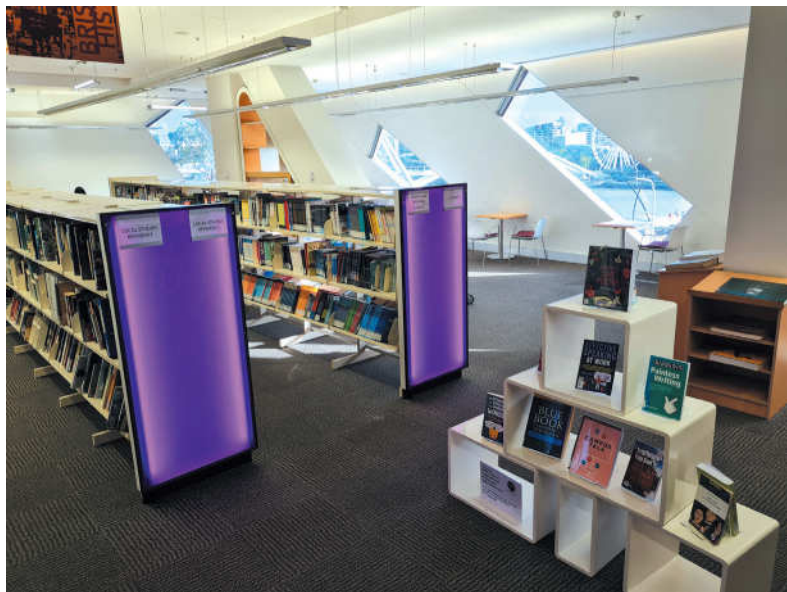
reikia labai daug drąsos, ypač kai skrendi vienas. Kelionės tikslą pasiekiau sėkmingai, tačiau pasiklydęs bagažas manęs ieškojo beveik iki pat išvykimo namo... Pradžioje kilo panika, kaip išsiversiu, bet vėliau ateina aiškus suvokimas, kad žmogui užtenka labai mažai. Kitą kartą galbūt apsiribosiu tik ta viena kuprine ant pečių.

Sunkiausia yra išverti penkiolikos valandų skrydį iš Varšuvos į Tokiją. Žmonės neberanda sau vietos, vieni vaikšto, kiti stoviuoja, ima „važiuoti stogas“, nes pailsėti pusiaukelėje neišlipsi... Skrendant visą laiką buvo naktis, kartais net nebesupranti, kur esi, ar tikrai skrendi ten, kur tau reikia. Jautiesi tarsi patekęs į skaistykla... Saulės nemačiau dvi paras, ją išvydau tik nusileidusi Australijoje.

– *Kas tave sužavėjo Australijoje? Galbūt niekur kitur pasaulyje nematyta gamta?*

– Vos tik išėjusi iš oro uosto pamačiau didžiulę varną šviesiai mėlynomis akimis. Kiekviename žingsnyje stebino gamta, tuo metu Australijoje buvo dar ankstyvas pavasaris, lepino apie 25 laipsnių šiluma, viskas aplink skleidėsi, ryškiai rožiniais žiedais žydėjo medžiai, parkuose čirškėjo papūgos. Grožėjais mieste ramiai vaikštinėjančiais australiniais juodgalviais ibiais, šios rūšies paukščiai gyvena tik Australijoje. Australai juos vadina „šiuokšliadėžių vištomis“, kadangi jie knisiasi šiuokšliadėžėse kaip vištos.

Lankiausi viename gamtos rezervate ir ten stebėjau lietuviams neįprastą gyvūniją. Turėjau galimybę paglostyti koalas, kengūras.

Knygos ir jų skaitymas – Australijoje didžiausias prioritetas.

Editos dėka apie Pasvalį ir Lietuvą sužinojo kolegos iš viso pasaulio. Konferencijoje ji skaitė pranešimą apie naujas mobiliosios bibliotekos veiklas.

Pastarosios labai drąsios ir specialų maistą valgo tiesiai iš delno. Jų akys gražiomis, riestomis blakstienomis, man jos priminė mūsiškes stirmas. Koalos mažytės, mielos, pūkuotos, bet labai išrankios maistui. Minta tik eukaliptų lapais, pačiomis jų viršūnėlėmis. Ir jeigu šiandien

Rezervate gyvenančios kengūros įpratusios prie žmonių dėmesio.

norės. Prižiūrėtojai turi prisikvinti daug skirtingų rūšių tik tose vietovėse augančių eukaliptų lapų, atvežti iš kitur koalų tiesiog nedomins. Jos visą laiką miega, aktyvios būna tik apie porą valandų per parą.

– Europiečiai Australiją atrado XVI a. Tai nebuvo garsusis Džeimsas Kukas, kaip įprasta manyti. Žemyną pirmieji priplaukė portugalai. Britų imperija XVIII a. steigė nuteistųjų kolonijas, į kurias beveik šimtą metų gabeno vyrus, moteris ir vaikus, imperijos teisingumo pamerktus tremčiai. Būtent šie žmonės įkūrė pirmąsias gyvenvietes ir pradėjo žemyno kolonizaciją. Ar daug Australijoje yra išlikę pačios Australijos?

– Didelis dėmesys skiriamas paveldui išsaugoti ar atgaivinti, čiabuvių gentims. Jos turi savo bendruomenes, stengiasi išlaikyti tradicijas ir papročius. Renginiai pradedami jų tradiciniais pasirodymais. Į mūsų konferenciją pakviesta čiabuvių genties atstovė, palaiminusi visus susirinkusiuosius, tarsi

Patalpų erdvės su atviromis terasomis.

davė leidimą mums čia būti. Turime suprasti, jog esame atvykę pas juos į svečius, į jų žemes.

Į Australiją atvyksta nemažai maorių iš šalia esančios Naujosios Zelandijos, juos gatvėje atpažinsi iš tam tikrų jų kultūros bruožų, o ypač tatuiruočių. Yra daug Azijos šalių gyventojų. Miesto centre sunku rasti australiško maisto restoraną. Tradicinių patiekalų galbūt net nėra tiek daug, nes dominuoja anglų virtuvė. Jie viską mėgsta kepinti ant ugnies ir labai nustemba, kai atsisakai skrudinto sumuštinio. Australija ir Naujoji Zelandija gali pasigirti savo gaminamu vynu, aprūpindamos juo visą pasaulį.

Kaip atrodo australai? Tokie pat, kaip ir mes. Jie labai šilti, draugiški, mėgstantys bendrauti, be galo paslaugūs. Australas pasiūlys pagalbą, net kai tu pats dar nežinai, ar tau jos reikia...

Jų anglų kalba skamba įdomiai, nes, kaip ir Naujojoje Zelandijoje, kalba Okeanijos regionui būdingu dialektu.

Pastebėjau, jog žmonės renka komfortą, patogią, paprastą aprangą, vyrai mėgsta dėvėti šortus, kepurės nuo saulės. Ryškus kiekvieno asmeninis stilius, visi be galo spalvingi ir įvairūs. Moterys į darbą eina apsirengusios dalykiniais kostiumėliais, dėvi sportinius batelius ir ant pečių nešasi dideles kuprines. Esu tikra, jog atėjusios į biurą jos savo avalynę pasikeis atsineštais bateliais. Jaučiausi kaip vietinė, nes dėl pasiklydusio bagažo ir aš teturėjau tik savo kuprinę ir po miestą vaikščiojau su ta pačia sportbačių pora. Gatvėse labai daug dviračių, žmonės jais važiuoja į darbą.

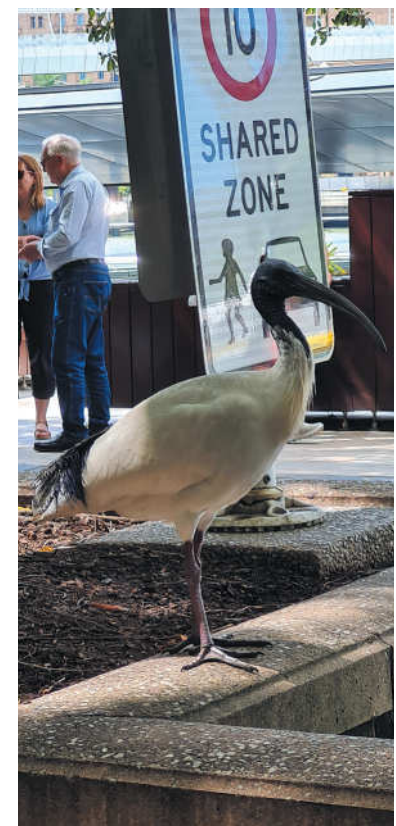
Australams sniegas yra neįprastas reiškinys, todėl manęs dažnai

būt kažkur Europoje"... ir dažnas nustebdavo sužinojęs, jog atvykau iš taip toli.

Naktį pažvelgęs į dangų gali grožėtis niekada neregėtais žvaigždynais, nes esi kitoje planetos pusėje. Tai labiausiai nuo Lietuvos nutolęs žemės kraštas. Jeigu virbalu kiaurai persmeigsite gaublį – smaigalys išlys Naujojoje Zelandijoje, visai greta Australijos.

– Ačiū, Edita, už pokalbį!

Asmeninio archyvo nuotr.

Australinis juodgalvis ibis.